

UZASADNIENIE

W dniu 13 maja 2013 roku Bank (...) SA z siedzibą w W. złożył do Sądu wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po H. S. zmarłej w dniu 5 kwietnia 2009 roku w W. i orzeczenie, że na podstawie ustawy spadek nabyli wnukowie J. C. i H. C. w udziałach po 1/2 części spadku każde z nich.

W uzasadnieniu wniosku wnioskodawca wskazał, że pozostaje wierzycielem spadkodawcy wobec czego przysługuje mu legitymacja do złożenia wniosku w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku.

W odpowiedzi na wniosek D. C. jako przedstawiciel małoletniej uczestniczki J. C. oraz H. C. wskazali, że D. C. jako córka spadkodawczyni odrzuciła spadek i w imieniu małoletnich dzieci J. i H. C. wniosła o zezwolenie na odrzucenie spadku w całości.

Postanowieniem z dnia 2 stycznia 2014 roku do udziału w sprawie w charakterze uczestników postępowania wezwani zostali M. P., D. C., M. S., Z. S..

Postanowieniem z dnia 11 września 2014 roku do udziału w sprawie w charakterze uczestników postępowania wezwani zostali O. P. i W. P..

Przedstawiciel ustawowy O. P. i W. P. wskazał na rozprawie w dniu 3 lutego 2015 roku, że uczestnicy nie utrzymywali żadnych kontaktów ze spadkodawczynią i nie chcieli by dziedziczyć po niej. Pozostali uczestnicy nie zajęli stanowiska w sprawie.

Na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

H. S., z domu D., córka A. D. (1) i A. D. (2), urodzona w dniu (...) w J., zmarła w dniu 5 kwietnia 2009 roku w W..

Przed śmiercią ostatnio stale zamieszkiwała w W. przy ulicy (...).

Zmarła testamentu nie pozostawiła

Do kręgu spadkobierców ustawowych zmarłej należeli mąż Z. S. oraz dzieci M. P., urodzona (...), córka D. C. urodzona (...), syn M. S. urodzony w dniu (...).

M. S. w dacie śmierci spadkodawczyni dzieci nie posiadał.

M. P. posiada jedno dziecko – syna A. P. (1) urodzonego w dniu (...).

A. P. (1) w dacie śmierci spadkodawczyni dzieci nie posiadał.

D. C. posiada troje dzieci: córkę P. C., małoletnią w dacie śmierci spadkodawczyni córkę J. C., urodzoną w dniu (...) oraz małoletniego w dacie śmierci spadkodawczyni syna H. C., urodzonego w dniu (...).

P. C. w dacie śmierci spadkodawczyni dzieci nie posiadała.

Ojciec spadkodawczyni A. D. (1) zmarł 18 lutego 1972 roku.

Spadkodawczyni posiadała dwie: siostry L. O. oraz R. W..

L. O. posiadała troje dzieci: córkę E. O. urodzoną w dniu (...), córkę B. P., urodzoną w dniu (...), córkę K. O., urodzoną (...).

E. O. w dacie śmierci spadkodawczyni nie posiadała dzieci.

K. O. dzieci nie posiada.

B. P. posiada dwoje małoletnich dzieci: O. P. urodzoną w dniu (...) oraz W. P. urodzoną (...).

R. W. posiada dwoje dzieci: córkę M. W. (1) urodzoną (...) oraz córkę E. W. urodzoną (...).

M. W. (1) w dacie śmierci spadkodawczyni nie posiadała dzieci.

E. W. posiada jednego syna M. W. (2), urodzonego (...).

M. W. (2) nie posiadają dzieci.

(dowód: odpis skrócony aktu zgonu – 15, odpisy aktów stanu cywilnego k 78, 79, 90, 94, 95, 130, 132, 152, 155, oświadczenia i zapewnienia zawarte w protokołach przyjęcia oświadczeń o odrzuceniu spadku znajdujących się w aktach I Ns 622/09 k 3, k 12, k 15, k 16, k 17, k 18, k 19 k 22, oświadczenia zawarte w protokole przyjęcia oświadczenia o odrzuceniu spadku w aktach I Ns 351/09 k 3, oświadczenia zawarte w protokole przyjęcia oświadczenia o odrzuceniu spadku w aktach I Ns 352/09 k 3, oświadczenia zawarte w protokole przyjęcia oświadczenia o odrzuceniu spadku w aktach I Ns 443/09 k 3, oświadczenie zawarte w protokole przyjęcia oświadczenia o odrzuceniu spadku w aktach I Ns 444/09 k 3, oświadczenie zawarte w protokole przyjęcia oświadczenia o odrzuceniu spadku w aktach I Ns 451/09 k 3, oświadczenie zawarte w protokole przyjęcia oświadczenia o odrzuceniu spadku w aktach I Ns 452/09 k 3, oświadczenie M. S. k 118, oświadczenie B. P. k 169)

Mąż spadkodawczyni **Z. S.** złożył w dniu 5 maja 2009 roku przed R. D., notariuszem w W. oświadczenie o odrzuceniu spadku po żonie H. S., Rep. A nr 3726/2009, zarejestrowane w tutejszym Sądzie I Wydział Cywilny pod sygnaturą akt I Ns 351/09.

Syn spadkodawczyni **M. S.** złożył w dniu 5 maja 2009 roku przed R. D., notariuszem w W. oświadczenie o odrzuceniu spadku po matce H. S., Rep. A nr 3729/2009, zarejestrowane w tutejszym Sądzie I Wydział Cywilny pod sygnaturą akt I Ns 352/09;

Córka spadkodawczyni **M. P.** złożyła w dniu 17 czerwca 2009 roku przed A. K., notariuszem w W. oświadczenie o odrzuceniu spadku po matce H. S., Rep. A nr 362/2009, zarejestrowane w tutejszym Sądzie I Wydział Cywilny pod sygnaturą akt I Ns 452/09;

W. spadkodawczyni **A. P. (1)** złożył w dniu 17 czerwca 2009 roku przed A. K., notariuszem w W. oświadczenie o odrzuceniu spadku po babce H. S., Rep. A nr 365/2009, zarejestrowane w tutejszym Sądzie I Wydział Cywilny pod sygnaturą akt I Ns 451/09.

Córka spadkodawczyni **D. C.** złożyła w dniu 5 czerwca 2009 roku przed A. K., notariuszem w W. oświadczenie o odrzuceniu spadku po matce H. S., Rep. A nr 188/2009, zarejestrowane w tutejszym Sądzie I Wydział Cywilny pod sygnaturą akt I Ns 444/09;

W. spadkodawczyni **P. C.** złożyła w dniu 5 czerwca 2009 roku przed A. K., notariuszem w W. oświadczenie o odrzuceniu spadku po babce H. S., Rep. A nr 191/2009, zarejestrowane w tutejszym Sądzie I Wydział Cywilny pod sygnaturą akt I Ns 443/09,

Postanowieniem z dnia 14 sierpnia 2009 roku Sąd Rejonowy w Pruszkowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich zezwolił D. i M. małżonkom C. jako przedstawicielom ustawowym małoletnich H. C. urodzonego (...) w W. oraz J. C. urodzonej (...) w W. na odrzucenie spadku po H. S., urodzonej w 15 lutego 1945 roku w J., zmarłej w dniu 5 kwietnia 2009 roku w W., (odpis postanowienia k 81).

W dniu 28 kwietnia 2014 roku D. C. oraz M. C. złożyli przed Sądem Rejonowym w Pruszkowie I Wydział Cywilny w imieniu H. C. oraz J. C., jako ich przedstawiciele ustawowi oświadczenie o odrzuceniu przypadającego im z mocy ustawy spadku po zmarłej babce H. S.. (odpis protokołu – k 113).

Matka spadkodawczyni **A. D. (2)** złożyła w dniu 2 września 2009 roku przed R. D., notariuszem w W. oświadczenie o odrzuceniu spadku po siostrze H. S., Rep. A nr 8260//2009, zarejestrowane w tutejszym Sądzie I Wydział Cywilny pod sygnatura akt I Ns 622/09.

Siostra spadkodawczyni **L. O.**, z domu D., córka A. D. (1) i A. J., zmarła w dniu 26 sierpnia 1996 roku (odpis skrócony aktu zgonu k 152).

Siostrzenica spadkodawczyni **B. P.** złożyła w dniu 3 września 2009 roku przed R. D., notariuszem w W. oświadczenie o odrzuceniu spadku po ciotce H. S., Rep. A nr 8287//2009, zarejestrowane w tutejszym Sądzie I Wydział Cywilny pod sygnaturą akt I Ns 622/09.

Siostrzenica spadkodawczyni **E. O.** złożyła w dniu 18 sierpnia 2009 roku przed J. B., notariuszem w W. oświadczenie o odrzuceniu spadku po ciotce H. S., Rep. A nr 2419/2009, zarejestrowane w tutejszym Sądzie I Wydział Cywilny pod sygnatura akt I Ns 622/09.

Siostrzenica spadkodawczyni **K. O.** złożyła w dniu 31 sierpnia 2009 roku przed R. D., notariuszem w W. oświadczenie o odrzuceniu spadku po ciotce H. S., Rep. A nr 8179//2009, zarejestrowane w tutejszym Sądzie I Wydział Cywilny pod sygnatura akt I Ns 622/09.

Siostra spadkodawczyni **R. W.** złożyła w dniu 2 września 2009 roku przed R. D., notariuszem w W. oświadczenie o odrzuceniu spadku po siostrze H. S., Rep. A nr 8269//2009, zarejestrowane w tutejszym Sądzie I Wydział Cywilny pod sygnatura akt I Ns 622/09.

Siostrzenica spadkodawczyni **M. W. (1)** złożyła w dniu 2 września 2009 roku przed R. D., notariuszem w W. oświadczenie o odrzuceniu spadku po ciotce H. S., Rep. A nr 8275//2009, zarejestrowane w tutejszym Sądzie I Wydział Cywilny pod sygnatura akt I Ns 622/09.

Siostrzenica spadkodawczyni **E. W.** złożyła w dniu 2 września 2009 roku przed R. D., notariuszem w W. oświadczenie o odrzuceniu spadku po ciotce H. S., Rep. A nr 8272//2009, zarejestrowane w tutejszym Sądzie I Wydział Cywilny pod sygnatura akt I Ns 622/09.

Syn Siostrzenicy spadkodawczyni **M. W. (2)** złożył w dniu 2 września 2009 roku przed R. D., notariuszem w W. oświadczenie o odrzuceniu spadku po H. S., Rep. A nr 8278//2009, zarejestrowane w tutejszym Sądzie I Wydział Cywilny pod sygnatura akt I Ns 622/09.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej powołanych dokumentów, których autentyczności ani treści strony nie kwestionowały zaś Sąd również nie miał wątpliwości co do ich wartości dowodowej, stąd były one przydatne dla ustalenia stanu faktycznego.

Sąd zważył co następuje:

Spadkodawczyni H. S. nie pozostawiła testamentu wobec czego porządek dziedziczenia po niej określa ustawa. Zgodnie bowiem z art. 926 § 2 kodeksu cywilnego dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą. Spadek otwiera się w chwili śmierci spadkodawcy i z tą chwilą spadkobiercy nabywają spadek (art 924 i 925 kodeksu cywilnego). Podkreślić należy, iż zasady dziedziczenia określają przepisy obowiązujące w dacie otwarcia spadku, stąd ustalając krąg spadkobierców ustawowych Sąd stosował przepisy w brzmieniu obowiązującym w dniu 5 kwietnia 2009 roku.

Zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego dotyczącymi dziedziczenia ustawowego obowiązującymi w dacie otwarcia spadku (Art. 931 – 935 k.c.) w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku. Jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego dzieciom w częściach równych. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dalszych zstępnych. W dalszej kolejności, w braku zstępnych spadkodawcy powołani są do spadku z ustawy jego małżonek, rodzice i rodzeństwo.

W braku zstępnych, rodziców, rodzeństwa i zstępnych rodzeństwa spadkodawcy cały spadek przypada jego małżonkowi. W braku zstępnych i małżonka spadkodawcy cały spadek przypada jego rodzicom, rodzeństwu i zstępnym rodzeństwa. W braku małżonka spadkodawcy i krewnych powołanych do dziedziczenia z ustawy, spadek przypada gminie ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy jako spadkobiercy ustawowemu. Jeżeli miejsca ostatniego zamieszkania spadkodawcy w Rzeczypospolitej Polskiej nie da się ustalić lub ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy znajdowało się za granicą, spadek przypada Skarbowi Państwa jako spadkobiercy ustawowemu.

Zgodnie z kolei z treścią art. 1012 k.c. spadkobierca może przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić. Oświadczenie o przyjęciu bądź odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania (art. 1015 § 1 k.c.). Spadkobierca, który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku (art. 1020 k.c.).

Zgodnie z art. 1015 § 1 k.c., termin sześciu miesięcy do odrzucenia spadku rozpoczyna bieg w dniu, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swojego powołania. W przypadku małoletnich, którzy dziedziczą po swoich rodzicach, po odrzuceniu przez nich spadku, termin do odrzucenia przez małoletnich spadku biegnie od dnia, w którym ich rodzice złożyli oświadczenie o odrzuceniu spadku.

Przewidziany w art. 1015 § 1 k.c. termin jest terminem zawitym prawa materialnego, do biegu którego mają zastosowanie art. 110 do 116 k.c. Początek toku tego czasu liczony jest w odniesieniu do każdego spadkobiercy od dnia, w którym dowiedział się on z właściwego, pewnego źródła o tytule powołania. Oznacza to, że oddzielnie liczony jest jego bieg zarówno co do każdego spadkobiercy, jak i co do dla każdego z tytułów powołania. Przy dziedziczeniu ustawowym w razie dojścia do spadku spadkobiercy powołanego w dalszej kolejności, z uwagi na odrzucenie spadku przez wyprzedzającego go spadkobiercę, termin do złożenia oświadczenia przez spadkobiercę dochodzącego w dalszej kolejności, rozpoczyna się od dnia, w którym dowiedział się on o odrzuceniu spadku przez wyprzedzającego go spadkobiercę. Jeżeli spadkobierca nie ma zdolności do czynności prawnych, początkiem terminu w stosunku do niego jest dzień, w którym o tytule jego powołania dowiedział się jego przedstawiciel ustawowy. Ukształtowanie w art. 1015 § 1 k.c. terminu do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku jako terminu zawitego prawa materialnego oznacza, że z chwilą jego upływu wygasa uprawnienie do skorzystania z tego prawa podmiotowego, a oświadczenie złożone po upływie terminu nie wywołuje żadnych skutków prawnych. Upływ terminu uwzględniany jest z urzędu, nie ma żadnych możliwości jego przedłużenia, a w art. 1015 § 2 k.c. przewidziane zostały konsekwencje biernego zachowania się spadkobiercy, w postaci prostego przyjęcia spadku, zaś w odniesieniu do osoby nie mającej pełnej zdolności do czynności prawnych albo osoby, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, albo osoby prawnej, niezłożenie oświadczenia w terminie jest jednoznaczne z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Sąd przychylił się natomiast do stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2013 r. sygn. I CSK 329/13 zgodnie z którym w sytuacji, w której ustawa wymaga uzyskania zgody sądu, uzależniającej możliwość skutecznego odrzucenia spadku, wystąpienie do sądu o jej udzielenie przed upływem terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku, powoduje, że termin ten nie biegnie do chwili uprawomocnienia się postanowienia sądu opiekuńczego, udzielającego zgodę na odrzucenie spadku, co potwierdzone

zostało postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2013 r. sygn. I CSK 329/13. (OSNC 2014/9/93, Biul.SN 2014/3/10, M.Prawn. 2014/20/1086-1087).

Powołani w pierwszej kolejności spadkobiercy ustawowi - mąż spadkodawczyni Z. S. oraz dzieci M. P., D. C. oraz M. S. złożyli oświadczenia o odrzuceniu spadku z zachowaniem przewidzianego w art. 1015 k.c. terminu wobec czego oświadczenia te były skuteczne.

Tym samym zastosowanie miał przepis art. 931 § 2 kc zgodnie z którym jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przysługiwał, przypada jego dzieciom w częściach równych. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dalszych zstępnych.

Wnukowie spadkodawczyni A. P. (2) i P. C. złożyli oświadczenia o odrzuceniu spadku po H. S. z zachowaniem przewidzianego w art. 1015 k.c. terminu wobec czego oświadczenia te były skuteczne.

D. C. oraz M. C. złożyli w charakterze przedstawicieli ustawowych małoletnich wnuków spadkodawczyni H. C. oraz J. C. oświadczenie o odrzuceniu spadku po ich babce H. S. w dniu 28 kwietnia 2014 roku. Abstrahując od faktu, że w dacie złożenia oświadczenia H. C. był już osoba pełnoletnią i udzielona zgoda sądu opiekuńczego wygasła należy wskazać, że oświadczenie złożone zostało po upływie przewidzianego w art. 1015 k.c. terminu. Postanowienie Sądu Rejonowego w Pruszkowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich w przedmiocie zezwolenia na złożenie przez przedstawicieli ustawowych J. C. i H. C. oświadczenia o odrzuceniu spadku po H. S. stało się prawomocne z dniem 5 września 2009 roku. Wobec złożenia przez D. C. oświadczenia o odrzuceniu spadku po matce H. S. w dniu 5 czerwca 2009 roku oraz złożenia w dniu 3 czerwca 2009 roku wniosku do Sądu Rejonowego w Pruszkowie o wyrażenie zgody na złożenie oświadczenia w imieniu małoletnich w przedmiocie odrzucenia spadku ostateczny termin na złożenie przez przedstawicieli ustawowych J. C. i H. C. upłynął w dniu 5 marca 2010 roku. Wobec złożenia oświadczenia w dniu 28 kwietnia 2014 roku należało przyjąć że, że nie wywołało ono skutków prawnych i należało uznać, iż J. C. i H. C. stosownie do dyspozycji art. 1015 § 2 kodeksu cywilnego jako osoby małoletnie w dacie otwarcia spadku przyjęły spadek po H. S. z dobrodziejstwem inwentarza.

Mając na względzie powyższe okoliczności należało orzec jak w sentencji postanowienia